Цана асобнага нумару 10 гр. | Przesyłka opłacona ryczałtem.

№ 40. Вільня, Субота 27 Лістападу 1926 г. Год II

СЯЛЯНСКАЯ НІВА

ОРГАН БЕЛАРУСКАГА СЯЛЯНСКАГА САЮЗУ.

Адрэс Рэдакцыі й Адміністрацыі: ВІЛЬНЯ, ПОЛАЦКАЯ 4. — (WILNO, POŁOCKA 4). Рэдакцыя адчынена штодня ад 9 да 3 гадзіны апрача сьвята. Рэдактар прыймае ад 12 да 2 гадз.

Падпіска: на адзін месяц — 1 зал., на 3 месяцы — 2 зал., на 6 месяцау 4 зал., на год — 8 зал.

Цана абвестак: на 1-ай старонцы 30 гр., 2 і 3-яй — 25 гр. і на 4-ай — 20 гр. за радок дробнага друку у ваднэй палосцы. Жадаючыя іншых абвестак павінны зьвярнуцца да Адміністрацыі.

Легальнасьць партыяў.

У сувязі з разростам „Грамады“ польскія правыя партыі падалі ў Сойме, на апошнім паседжаньні, прапазыцыю аб разьвязаньні Раб.-С. Грамады. Дзеля таго, што польскі Сойм, у сваей пераважнай большасьці, зьяўляецца абаранiцелям інтэрэсаў багатых уласьнікаў, апрача таго, гэтая большасьць увесь час будуе нацыянальную польскую дзяржаву, у якой меншасьці павінны быць грамадзянамі без правоў (але з цяжарнымі абавязкамі), — можна спадзявацца яе адумысловага перасьледаваньня. Над гэтай справай нам беларусам, незалежнікам нельга прайсьці моўчкі; павінны мы выявіць свае становішча.

Асновай усіх дэмократычных гаспадарстваў зьяўляецца вольнасьць палітычных пераконаньняй як адзінак, так і грамадаў—партыяў. Чым дзяржава ёсьць больш дэмократычнай, тым больш пасоўваецца гэтая політычная свабода. У сапраўды дэмократычных гаспадарствах усе партыі бываюць легальнымі, на'т комуністычная. Польшча, якая аб сваім дэмократызме ўсюды пяе, калі ня хоча йсьці ў процьму дэспатызму й самаўладства цяперашняй шляхты-бюрократыі, павінна ўшанаваць здабычы заходняэўрапэйскай дэмократыі. У іншым выпадку чакае яе доля, якая ўжо спаткала не адно бюрократычнае гаспадарства — развал. У дэмократычных дзяржавах найвышэйшай уладай зьяўляецца сам народ; улада апіраецца на ўсё грамадзянства. Калі ўлада згубіць сувязь з грамадзянствам, калі пачне акцыю проціў вялікіх частак гэтага грамадзянства, няўхільна чакае гэткую ўладу той ці іншы канец.

У Польшчы якраз відзім такое зьявішча; польскія ўлады ў працягу ўжо некалькі гадоў вядуць працу проціў нацыянальных меншасьцяў, проціў 14 мільёнаў насяленьня: Беларусаў, Украінцаў, Ліцьвіноў і Немцаў.

Акцыя проціў Грамады паднята польскімі партыямі між іншым і дзеля таго, што яна мае назоў беларускай грамады, бо інакш немагчыма вытлумачыць гэтай акцыі. Чаму польскія партыі не падалі прапазыцыі аб разьвязаньні „Niezależnej Partji Chłopskiej“? Гэта-ж партыя Ваявудзкага тое самае, што „Грамада“ Тарашкевіча! Ваявудзкі кіруе, як адной, так і другой! Дык бачым, што ўсялякі назоў беларускай працы ненадабаецца польскім, уплываючым на ўладу, колам. Гэта нас ня дзівіць, бо гэта-ж ня першы і не апошні факт варожых адносінаў да беларускага руху. Стоючы на грунце поўнага дэмократызму, стаім за легальнасьць усіх політычных партыяў. Толькі тады, калі ўсе партыі будуць легальнымі, грамадзянства безстаронна можа ацаніць вартасьць кожнай з іх і свабодна гуртавацца паводле сваіх пераканаваньняў. Выказываючыся проціў разьвязаньня „Грамады“, зусім не баронім гэтай партыі. Наадварот, працу „Грамады“ лічым вельмі шкоднай, бо яна хоча наш народ вызваліць з аднаго ярма, каб пасьля аддаць у другое ярмо.

Але беларускі народ сам зразумее дзе яму лепш, хто яго бароніць і за кім ён павінен ісьці.

Незалежна ад акцыі „Грамады“, якая мае спэцыфічны, ня наш сялянскі, характар, нацыянальнае усьведамленьне вёскі йдзе сваім нармальным шляхам.

А. Саюзьнік.

За мову гэтага аўтара Рэдакцыя не адказуе.

Рэд. „Сял. Нівы.

Трымаймася свайго!

Калі адзін чалавек у сваім жыцьцю можа яшчэ абыйсьціся бяз веры, звычаю, песьні музыкі і г. д., то агулам народы жыць бяз гэтага ня могуць. Гэта іхняя неад'емная духовая страва. Усе народы, якія толькі існавалі і існуюць на зямной кулі, мелі і маюць сваё народнае творства, гэта значыцца, абычай, песьню, музыку, легенду, прыказку, жарт. Што край то й абычай, кажа наша народныя прыказка. І праўда, трудна знайсьці на зямлі, такое племя, народ, каторы жыў-бы бяз гэтай духовай ежы. Розьніца толькі ў тым, што ў культурнага Француза, яна акрашана сучаснаю культураю, а ў Самаеда, жыхара непраходнай тундры, у первабытным стане. Але ўсе гэтыя труднасьці, немагчымасьці губяць сваю сілу, як толькі пераступяць парог нашае Бацькаўшчыны. У нас усё магчымае. Ня думайце, крый Божа, што ў нас жывуць людзі бяз веры, звычаю, абычаю песьні, не карыстаюцца легендаю, прыказкай, жартам. Не, усё гэта ў нас у Беларусі вельмі любяць і шануюць, але, на жаль, не свае роднае, беларускае, а чужацкае, прыкладам польскае або расейскае.

Так у нас думаюць, што маліцца Богу пасвойму, у сваёй беларускай мове ня варта. Усе роўна, кажуць, яна да Бога ня дойдзе, затое, калі памолісся папольску, або парасейску, то ласка Божая, сама спадзе на галаву.

Спаўняць свой звычай, абычай, таксама, кажуць, нягожа, бо ён „мужыцкі“, а вось лепей, кажуць, бяры, ды абхадзіся у сваём жыцьці, абычаем польскім, расейскім, турэцкім, бо гэта шляхотныя, культурныя. Песьні пяяць, скакаць у нас любяць, болей чым дзе, асабліва нашая моладзь.

Але трэба толькі паслухаць гэтых песьняў, пабачыць скокаў і сэрца напоўніцца сумам, нудою. Пачуем песьню польскую, расейскую, хінскаю, толькі не беларускую. Будзеце бачыць навамодныя вальсы, полькі, а беларускага нацыянальнага скоку вы ня ўгледзіце.

Гэта смутнае зьявішча! Тады, калі наш абычай, напрыклад, хадзіць з валочобным на Вялікдзень, шчадраваць на Каляды, спраўляць зажынкі, дажынкі, дзяды, вясельныя абычаі і інш, нічым ня горшы за якісь там польскі ці расейскі.

Чым нашая песьня, горшая за іншую? Хіба тым, што ў нашай песьні болей кажацца аб долі гаротнага селяніна, чым, аб салаўях, каханьню. Наадварот нашая песьня на апошняй выстаўцэ ў Маскве, заваявала шмат сымпатыі з боку Расейцаў, Палякоў і інш. Чым нашая музыка, дуда, цымбалы, йскрыпка горшая за расейскую балалайку, а наша „Лявоніха“ за навамодны вальс? Ды нічым, болей чуецца вясёласьці жыцьця, славянскай прасьціні. Што-ж датычыцца беларускай прыказкі, легенды, жарту, то гэтага вы зусім не пачуеце, хаця-ж да вашага вуха й будуць далятаць анэктоды, жарты, узятыя із расейскага або польскага жыцьця. Зьбіраць--жа й запісаваць гэтае народнае творства, недакончаную працу нашых дзядоў і прашчураў і гэткім парадкам улажыць у гэты скарб і сваю долю працы, рэдка знайдзеце ахвотніка.

Вось якія істнуюць пагляды ў Беларусаў, на ўсе сваё роднае, беларускае! Асабліва гэта прыкметна сярод нашае інтэлігэнцыі, мяшчанства, і ў некаторых багатшых сялянаў. Гэтак адносіцца да свайго нягодна; чужніку: Расейцу, Паляку, Ліцьвіну, Латышу, усё гэта ярка кідаецца ў вочы й дае ім прычыну крычэць, што Беларусоў няма.

Вось і гэта мае прымусіць нас Беларусоў адносіцца да ўсяго свайго роднага, беларускага ўважней, з пашанаю, ня чурацца сваіх абычаяў, песьняў, а спаўняць, пяяць усюды, дзе-бы нас доля ня кінула. Гэта трэба рабіць дзеля таго, што ў гэтым нашая нацыянальная сіла, нашае шчасьце, багацьце, нашае незалежнасьць. Народ, каторы чураецца сваіх звычаеў, абычаеў, песьні, або абыходзецца чужым, пазычаным, ня варт добрага слова, кожны глядзіць на яго з пагардаю. Мы-жа Беларусы маем усё сваё, пазычаць ад іншых народаў нам няма чаго, дык наш абавязак ёсьць трымацца свайго роднага, беларускага.

Можна карыстацца з эўропэйскай культуры, ісьці разам з прогрэсам і разам з тым высака трымаць свае нацыянальнае імя, даражыць сваім абычаем, песьняю, музыкай, прыказкаю, памятуючы, што гэта найвялікшы знак нашага нацыянальнага існаваньня. Дык трымаймася свайго!

К. Матусэвіч.

* * *

Стань
І глянь:
Вось па небе бліскучая зорка плыве,
Зорка ўкутана цемрай... цемра гоне яе..
І здаецца бясконца цемра зорку заб'е;
Згасе зорчын агоньчык і ня будзе яе.
Ты аднак
Ляж наўзнак
І уцем свае вочы у выш,
Спраўдзь, ці добра глядзіш,
Ці ня склеіў вачэй табе сон,
Бо да нас так прысвойніўся ён,
Што на'т сонца у дзень ня відаць...
Глядзі ў выш і старайся ня спаць.
Зоркі крок,
З боку ў бок,
Ты глядзі
І сьлядзі,
Як яскрава ў ночы б'е зорачкі сьвет.
Пора цемру глыбока яе вагняцвет.
Цэлу ноч
Ня сплюшч воч,
Бо ураньні ня будзеш на зорку глядзець,
Зорка зь цемраю разам навекі памрэць...
Ты аб зорцы ўспамін захавай
І ноч досьледу ўсьцяж спамінай,
А паверыць гэтак будзе найлягчэй табе,
Што агоньчык зоркі яркі толькі ў ночнай
[цьме.

7-X-26. *Фр. Грышкевіч.*

Д-Р Я. БАСАНОВІЧ.

Угодкі д-ра Я. Басановіча.

Сёлета 23-га лістападу літоўскі народ сьвяткаваў 75-ыя ўгодкі радзінаў і 50-ыя ўгодкі працы свайго вялікага дзеяча й навучонага д-ра Яна Басановіча.

Паважаны юбіляр радзіўся ў 1851 годзе ў вёсцы Ожкабале ў Сувалшчыне. Сярэднюю школу скончыў у Марыямполю. Далей вучыўся ў маскоўскім унівэрсытэце спачатку на гістарычно-філёлёгічным факультэце, а потым перайшоў на факультэт мэдыцынскі, каторы і скончыў у 1879., дастаўшы лякарскі дыплём.

Па сканчэньню ў-ту Я. Басановіч паехаў на запросіны баўгарскага ураду ў Баўгарыю. Адтуль з навуковымі мэтамі дaведаваўся ён да Ведня і Прагі.

Але не такі быў чалавек д-р Я. Басановіч, каб доўга заседзіцца заграніцаю. Ён рваўся ў родную Літву, дзе яго чакала мноства працы. У 1883 г. ён прыяжджае ў Прускую або Малую Літву. Тады толькі пачынаў будзіцца літоўскі народ да свайго нацыянальнага жыцьця. Работы было шмат, а рабочаеў мала. Д-р Я. Басановіч, не зважаючы на нішто, закладае й рэдагуе агульна-літоўскаю часопісь нацыянальную „Aušra". Ад „Aušry" пачынаецца запраўдны літоўскі рух адраджэнскі. Значэньне „Aušry" для літоўскага адраджэньня можна прыраўнаваць да значэньня „Нашае Нівы" для адраджэньня беларускага. „Aušra" разыходзілася ня толькі ў прускай часьці Літвы, але па ўсёй Літве, значыцца й тэй, што была пад Расеяй; часопісь перавозілі контрабандай праз граніцу і тады рассылалі па ўсім краю. Адгэнуль д-рЯ. Басановіч робіцца павадыром усяго літоўскага руху, добра вычуваючы патрэбы й заданьні і сьмела іх ужыцьцяўляючы. У 1905 г. зь ягонай ініцыятывы склікаецца літоўскі зьезд у Вільні, званы Вялікім Соймам, каторы выставіў дамаганьне шырокай аўтономіі Літвы. Значэньне гэтага зьезду і кінутага ім лёзунгу аўтономіі — вялізарнае. Дзякуючы яму літоўскаму руху была дадзена новая магутная пружына, а, з другога боку, літоўскі народ гатаваўся душэўна да свае гаспадарсьцьвенасьці.

Увесь дальшы час і дагэтуль д-р Я. Басановіч быў адным зь першых на літоўскай навуковай, грамадзкай і політычнай ніве. У 1907 г. ён закладае Літоўскае Навуковае Т-ва ў Вільні. Ён-жа ў часе нямецкай акупацыі першы выступіў з дамаганьнем поўнай незалежнасьці Літвы.

Д-р Я. Басановіч ёсьць найлепшым прыкладам як трэба працаваць для роднага народу. Яго нішто не адхінула ад гэтае працы, ішоў ён да свае мэты ўсестаронькяга, поўнага адраджэньня свайго народу — упорна, сыстэматычнэ й вытрывала. Дык і няма дзіва, што рэзультаты працы ягонае — вялізарныя.

Дык няхай яшчэ доўга жыве паважаны юбіляр на славу братняга нам Народу Літоўскага!

Я. С.

Як выпісаваць календары і кнігі.

Выпісуючы календары ці наагул кніжкі, нашыя людзі часта ня ведаюць як найлепей пасылаць на іх грошы і ад гэтага шмат трацяць.

Дык тутака падаем, што найтаней абходзіцца пасылаць грошы пераказам (przekazem) На другім баку пераказу ў назначаным месцу можна напісаць, на што пасылаецца грошы.

За пасыланьне грошаў пераказам гэтак трэба плаціць: хто пасылае да 10-ёх залатовак, той плаціць 10 грошаў, ад 10 да 25 зал. — 25 грошаў, ад 25 да 50 зал. — 40 гр., ад 50 да 100 зал. — 60 гр., ад 100 да 250 зал. — 80 гр.

Даражэй абходзіцца пасылаць дробныя грошы паштовымі маркамі ў простым або ўпісаным (заказным, poleconym) лісьце. Прыкладам, адзін падпішчык прыслаў у Рэдакцыю ў упісным лісьце паштовымі маркамі грошы на календар. За ўпісны ліст ён заплаціў на пошце 50 гр. але перасылка гэных грошаў пераказам яму абыйшлася-б толькі 10 гр. дык ён бяз жаднай патрэбы страціў 40 гр. Калі-б ён перасылаў у звычайным лісьце, дык страціў-бы 10 гр. і ня быў-бы пэўным ці ліст дойдзе. Найгорай выпісаваць кніжкі накладной платай („za pobraniem"), бо, апрача платы за перасыланьне, пошта бярэ за накладную плату 70 гр. Прыкладам, пасылаючы накладной платаю 3 экз. Бел. Нар. Календара трэба заплаціць пошце за перасылку 30 гр. і 70 гр. за накладную плату.

Дык яшчэ раз кажам, што найляпей усялякія грошы пасылаць пераказам.

Із Заходняе Беларусі.

Краў даляры.

Паліцыяй задзержаны паштовы ўраднік у м-ку Солах, Ашмянскага павету, якісь Масьцібродзкі. Гэты пан Масьцібродзкі краў даляры з амэрыканскіх лістоў. Відаць, падобныя „добрыя" ўраднікі позна перадаюць падпішчыкам або й зусім задзержуюць беларускія газэты на поштах.

Да дзейнасьці „Грамады".

„Kurjer Wileński" у № з 24 лістападу пішучы аб дзейнасьці „Грамады" канчае гэтак „калі Ўрад ня дасьць выхаду забранай энэргіі ў дзейнай працы творскай, легальнай, у арганізаваньню культурнага й самадзейнага жыцьця, дык сьледамкі (насьледкі) цяперашняга палажэньня могуць выклікаць падзеі вельмі далёка йдучыя.

Мыляцца тыя, каторые думаюць, што адными перасьледаваньнямі вылечаць нашаю хвораю запраўднасьць! „Сялянская Ніва" ужо гэта даўно пісала.

Асадніцкі зьезд зь Віленшчыны.

17-га лістападу быў у Вільні годні зьезд вайводзкай рады асаднікаў Віленшчыны. Зьезд вельмі горача вітаў Віленскі вайвода Ул. Рачкевіч, дырэктар Гаспадарсьцьвенага Банку Зямельнага Л. Марцулевіч і старшыня Акружнага Ўраду Земскага Ланчыцкі. Вось чые яны прыяцелі!

„Kur. Wil." піша: „З дакладаў з пав. Браслаўскага, Дзісьненьскага, Ашмянскага, Пастаўскага, Віленска-Троцкага й Вялейскага вынікае, што жывецца асаднікам наагул добра" (чаму не! мы ведаем даўно. Але як нягодна жывецца ад асаднікаў нашаму народу!)

Зьезд пастанавіў дамагацца, каб звычай ная ўстава аб асадніках была пашырана і на т. зв. калішнюю „Сярэднюю Літву". Глядзеце Беларусы Віленскага, Ашмянскага ў суседніх паветаў, вас будуць крыўдзіць аднолькава з рэштай вашых братоў!

Зьезд паслаў тэлеграмы Яз. Пілсудскаму, ген. Жэлігоўскаму і біскупу Бандурскаму. Ну ведама!

Дзіўна, што не паслаў яшчэ тэлеграмы арцыбіскупу Ялбжыкоўскаму.

Лісты.

Арцыбіскуп палячыць.

(Барадзенічы, Браслаўскага пав.).

Яшчэ адзін удар па Беларусах. Польскі арцыбіскуп, каторы толькі-што прыехаў у Вільню, здолеў ужо прыслаць Барадзенічам другога ксяндза—польскага прэфэкта. У далёкія, глухія ды бедныя Барадзенічы прысылаць другога ксяндза ды Паляка, гэта нешта значыць. У нас, праўда, даўно ўжо польскі фронт заламаўся, а жыцьцё ўсё пайшло тут пабеларуску, дык трэба-ж было ратаваць палажэньне і польскасьць у Барадзенічах падмацаваць другім ксяндзом—

Поэтыцкае творства Янкі Купалы.

(Дзеля 20-х угодкаў ягонага літэратурнага творства).

1. Творства лірыка-эпіцкае.

IV. „Спадчына".

(Гл. № 39 „Сял. Нівы").

Адзьдзел IV-ты „Спадчыны" пасьвячаны тэмам любоўным.

У невялічкім гэтым адзьдзеле мастацкая роўнь вершаў не падняўся вышэй, чымся у аналёгічным адзьдзеле папярэдняга зборніку — „*Шляхам жыцьця*".

Большую частку гэтага адзьдзелу займае харошая паэма ў 14 абразох пад назовам „*Яна і я*" (ст. 107 — 120).

„*Яна і я*", гэта сялянская ідыльля, гэта якаясь сымфонія каханьня дзьвюх людзкіх адзінак на ўлоньні Прыроды, поўная гомэрыцкай прасьціні і сакавітасьці!

Пэўнае паймо аб гэтым творы дадуць назовы асобных яго часьцінаў—абразоў; вось яны: 1) „*Стрэча*", 2) „*У хаце*", 3) „*Праталіны*", 4) „*За кроснамі*", 5) „*Выган у поле жывёлы*", 6) „*Агляд поля*", 7) „*Радаўніца*", 8) „*Ворка*", 9) „*Беліць палатно*", 10) „*Слуба*", 11) „*Поліць агародніну*", 12) „*Яблыні цьвітуць*", 13) „*На сенажаці*" і 14) „*Краса сьвету*".

Ад усяго твору вее нявыказаным чарам першабытнага бытаваньня, сужыцьця з прыродай, сьвятой працы на ральлі, маладой радасьці й бязгрэшнага каханьня...

На адумысловаю ўвагу заслугуюць у гэтым творы моцныя эротычныя акцэнты, гэтак рэдкія ў беларускай літаратуры (напрыклад абраз 13-ты „*На сенажаці*").

З асобных абразоў трэ' адцеміць I-шы — „*Стрэча*", у якім добра адмаляваны спрадвечная ўзаемная да сябе цяга мужчыны згодна з непарушнымі законамі прыроды, толькі разам творчых сынтэзы чалавека.

Вось яго пачатак:

„На крыжавых пуцінах з ёй сустрэўся—
„Куды ісьці, ня ведала яна,
„І я ня ведаў—у полі я, ці ў лесе,
„І мне ляжала сьцежка не адна,
„Як путнікі заблуджаныя ў ночы,
„Стаялі мы пад труднай ношкай дум;
„Адно другому пазіралі ў вочы
„І слухам клікалі найменшы шум.
„Стаялі мы. Нявіданыя дзівы
„Нас абымалі крыльлямі сваймі,
„Шапталі мне: вазьмі яе, шчасьлівы!
„Шапталі ей: сабе яго вазьмі!
„І рукі злучывалі нам на векі,
„Багаслаўленьне далі нам сьвед
„Ісьці праз горы, далы, рэкі,
„Ісьці супольна праз усё жыцьцё.

. . . .

„... І мы пашлі..."

Ізноў абраз VIII-мы „*Ворка*",—цікавы сваім яскравым выяўленьнем *сялянскае псыхікі Купалы*, якая дадаймa—выступае моцна ўва ўсім гэтым творы. Бо паслухайма толькі слоў „*Воркі*":

„Вам людзі, што сваёй рукою белай
„Зямлі не кратаеце сэрца.
„Не дагадацца цераз век свой цэлы
„Як сэрца чалавека б'ецца.
„Таго, які ўвосень, ці вясною,
„Зямлі сахой чапае грудзі,
„Або зярно хавае бараною,
„Каб вырасла для вас-жа, людзі".

Гэтак прамаўляць можа толькі селянін, запраўдны сын вёскі!

Зь іншых абразоў трэ' ўспомнець яшчэ пра 12-ты — „*Яблыні цьвітуць*", поўны харошых малюнкаў шчаснага каханьня.

Вось, для прыкладу, які поўны гімн на чэсьць свае ўкаханае пяе, перапоўненая шчасьцем і ўдзячнае ёй за ласку каханьня, мужчынава сэрца:

„Мілая! О, колькі радасьці даеш
„Майму ты сэрцу маладому!
„Нават ты сама таго не спазнаеш,
„Які ты скарб у маім доме!..."

Пераходзячы да іншых вершаў гэтага адзьдзелу трэба адзначыць гэткія як: „*Быў гэта сон...*" (ст. 122); „*А яна...*" (ст. 124); „*Ночы*" (ст. 125) і „*Не глядзі...*" (ст. 126), якія вызначны артызмам хворамы і глыбінёй зьместу, а гэтак-жа канцавы вершык адзьдзелу „*У зялёным садочку*" (ст. 127(, пісаны яшчэ ў 1905 г., які ўзварушуе сваёй безпасярэдняісьцяй і прасьцінёй зь якой апісана там сумная гісторыя аднаго „простага" каханьня...

Гэтым канчаем агляд IV-га адзьдзелу „Спадчыны".

Я. Сьветазар.

Паляком. Вось тады як зрабілася, што мы маем аж двух ксяндзоў у Барадзенічах.

А што робіцца побач з намі ў суседніх ад нас парахвіях, дык і дзіўна і сьмешна людзям аб гэтым казаць. Дзьве парахвіі каля нас зусім ксяндзоў ня маюць. Прабашчы гэных парахвіяў, ня любячы сваіх авец беларусаў ад іх далёка паўцякалі. А ёсьць таксама дзьве парахвіі каля нас другія, у якіх па пяць і дзесяць тысячаў парахвіянаў, а маюць гэныя парахвіі толькі па адным ксяндзу. Ня прысылаюць туды ксяндзоў болей, так як у Барадзенічы за тым, што там крапчэй трымаецца польская справа і што беларускіх ксяндзоў наш арцыпастыр зганяе ў Польшчу, каб тут іх і духу ня было.

Што-ж тады ў Барадзенічах робіць гэны польскі ксёндз і чаго ён сюды прыехаў? Ён робіць тут, ведама, польскую работу. Свабодна апалячывае сабе маёнцовых Беларусаў. Па школах у парахвіі вуча ён рэлігіі дзяцей беларускіх папольску. У касьцеле гавора ён навукі для Беларусоў таксама папольску. Во глядзіце як нашых Беларусоў Палячкі ўзяліся пад шэрсьць гладзіць. Польскі арцыбіскуп ня пасьпеў нагой уступіць у Вільню, а як сярдзіта ўжо топча направа і налева правы беларускага народу, хоцьба тым, што прыслаў ксяндза Паляка ў Барадзенічы.

Што-ж тады астаецца рабіць барадзеніцкім Беларусам? Ці для іх хопіць гэтага, каб злажыўшы рукі, сядзець ды маўчаць, гледзючы на сваю крыўду? Не! гэтага барадзеніцкім парахвіянам мала. Яны борада й сьмела як адзін устануць і голасна панясуць сваю крыўду перад вочы каталіцкага арцыпастыра, станоўка ад яго жадаючы быць справядлівым да Беларусаў у Барадзеніцкай парахвіі.

Дзядзька Якуб.

Паштар любе даляры і зьдзекуецца над Беларусамі.

(М-ка Тэлеханы, Ковaўскага павету).

З Віленскай дырэкцыі прыслалі ў Тэлеханы новага паштара. Не пасьпеў стары паштар здаць новаму ўстановы, як ужо пайшлі чуткі, што новы паштар дастае з чужых лістоў сабе даляры. Аб гэтым неяк даведалася вышэйшая ўстанова і прыслала ўрадніка (чыноўніка) на выпыты. Але выпыты гэтыя былі даволі дзіўныя: урадніх прыехаў, пад'еў, выпіў сабе добра ў паштара Антона Пяліны, ні ў кога нічога не папытаўся і паехаў назад.

Пасьля гэтага новы паштар надта зрабіўся вялікім панам, як толькі мужык зайдзе на пошту, то лаіцца на чым сьвет стаіць. А пасьля так узьеўся на Беларусаў, што жыцьця не дае. У ролі мусіць інспэктара ці куратара, або шпіка, ён езьдзіў з паліцыяй у вёску Гарталь у справе школьнай. Там прынясьлі з гэтай вёскі падпісаць дэкларацыі войту Людвіку Кавалеўскаму, а той, замест падпісаць, пабег на пастарунак і заявіў аб гэтым. Паліцыя зараз-жа прыехала туды, каб не дапусьціць беларускай школы. Так і зрабілі, напалохалі людзей, што тыя із страху адмовіліся ад сваіх подпісаў. Паштар дзеля гэтага зьдзеку над Беларусамі, зачыніў навет пошту без пары. Гэта было 9 кастрычніка сёлета.

Шышка.

Вучыцель зьдзекуецца.

(Нархвенаўская воласьць, Дзісьненскага пав.)

У Гнязьдзілаве жыве вучыцель (ведама-ж польскай школы) Рублеўскі. Гэты вучыцель несправядліва й вельмі карае за дзяцей, што малыя, галодныя й з паловай вярсты ня могуць хадзіць у школу. А хто багаты, мае каня і яго (вучыцяля) возіць на кірмаш, таго не карае. Апрача таго гэты вучыцель вельмі любіць „падаркі" а проста кажучы лапаны (хабары). Ня дай яму 10 яец, дык ён цябе лае і „рускім кацапам" і „бальшавіком" і хто ведае чаго ня выдумляе. Гэтак Палякі калечаць нашых дзяцей сваёй моваю й падобнымі вучыцельмі

Ліс.

Цана білету на зялезных дарогах падаражэе.

Ад 1-га сьнежня цана білетаў на зялезных дарогах у Польшчы падаражэе ад 8 да 10 проц. Зялезнадарожныя ўлады разглядаюць цяпер пытаньне аб падняцьцю цаны за правоз па зялезных дарогах тавараў. Гэтак сам урад робіць дарагоўлю.

З Радзімы Беларусі.

Новы літаратурны гурток „Маладняка".

З пачаткам новага школьнага году пры Рагачоўскім пэдтэхнікуме арганізаваўся літаратурны гурток „Маладняка". Цяпер у гуртку 30 чалавекаў.

2-гі Беларускі Дзяржаўны тэатр.

Апрача двух беларускіх тэатраў у Менску, 1-га Дзяржаўнага і Разьезднага тэатру Галубка — сёлета адчыняецца ў Віцебску 2-гі Дзяржаўны беларускі тэатр.

Дырэктарам тэатру назначаны арт. Красінскі, які паведамляе прэсу, што першы сэзон адчыніцца 20 лістападу новай беларускай п'есай арт. Бэна—„У мінулы час".

Трупа 2-га Дзяржаўнага беларускага тэатру складалася з гадунцоў Беларускае Драматычнае студыі, якая працавала 4 гады пры Маскоўскім Мастацкім тэатры.

Грамадзянства Віцебску зь вялікаю цікавасьцю чакае адчыненьня тэатру.

У Інстытуце Беларускай Культуры.

Адзьдзел літаратуры й мовы.

Камісыя па складаньню акадэмічнага слоўніка, літаратурная, фольклёрна-дыялектычная, тэрміналёгічная і правапісная часова яднаюцца ў аддзел літаратуры і мовы.

Ці гэта мае значыць, што праца гэтых камісыяў звужаецца?

Зь Незалежнае Літвы.

У Ліцьве земляробам лепей.

Літоўскія земляробскія арганізацыі, каторыя маюць у Ліцьве вялікаю сілу, патрапілі зрабіць уплыў на ўрад, які значне зьменшыў падаткі за зямлі; цяпер земляробскія арганізацыі ў Ліцьве дамагаюцца, каб з заграпічнай пазыкі назначыў урад 75 проц. на земляробства і толькі 25 проц. на промысл і гандаль. А трэба яшчэ адцеміць, што ў Ліцьве памагаюць простым земляробам-сялянам, а не паном-крывапіўцам, ад каторых тамака адабралі зямлю і раздалі малазямельным і безьзямельным мясцовым сялянам.

НАВІНЫ.

— 20-я ўгодкі выхаду ў сьвет „Нашае Нівы". Першы нумар другое беларускае газэты „Нашая Ніва" выйшаў 10 (23) лістападу 1906 году, дык цяпер споўнілася 20 год ад яе выхаду.

— Сьвяткаваньне ўгодкаў д-ра Яна Басановіча. Увечары 23-га лістападу ў залі Купецкага Клюбу віленскае літоўскае грамадзянства сьвяткавала 75 ўгодкі радзінаў і 50 ўгодкі працы д-ра Я. Басановіча. Сьвяткаваньне пачалося ўрачыстым паседжаньнем Літоўскага Навуковага Т-ва ў Вільні, каторае адчыніў д-р Ольсейка. Лекцыю на тэму: „Д-р Я. Басановіч як новы этап у літоўскай навуцы" прачытаў кс. д-р Заянчкоўскі. Просьле гэтага віталі паважанага юбіляра прадстаўнікі, літоўскіх і чужых установаў і арганізацыяў. Было так-жа шмат прывітаньняў з-заграніцы. Ад Беларусаў віталі ў харошых прамовах кс. пасол Адам Станкевіч (ад Беларускага Інстытуту Гаспадаркі й Культуры) і грам. Антон Луцкевіч (ад Беларускага Навуковага Т-ва).

Другі адзьдзел угодкавага вечару склаўся з багатага концэртнага адзьдзелу і цікаўнай п'ескі, у якой прадстаўлялася, як Ліцьвіны пераносяць контрабандай праз пруска-расейскаю граніцу выдаваныя д-рам Я. Басановічам у Тыльжы літоўскія газэты й кнігі. Вялікая заля купецкага клюбу поўна была народу, каторы, здаецца, перажываў усё тое, што рабіў юбіляр у сваім жыцьцю. Ня мала было й Беларусаў на ўгодкавым вечары.

— Зьезд літоўскага вучыцелства. Літоўскі Вучыцельскі Саюз склікае на 6 і 7 сьнежня зьезд літоўскага вучыцелства ў Сьвянцянах. Зьезд будзе ў залі літоўскай гімназыі. У зьезьдзе возьмуць учасьце літоўскія вучыцялі пачаткавых і сярэдніх школаў, апроч таго т-ва „Rytas". Зьезд будзе разглядаць агульны стан літоўскіх школаў Сьвянцянскага павету.

На зьезьдзе будуць прачытаны 4 практычныя лекцыі.

— Што вырабляе віленскі магістрат. Віленскі магістрат, складзены з польскай чорнай сотні, ня ведаець што зрабіць, каб дадаець віленскаму грамадзянству. У вапошнім часе выдумаў ён, каб собсьнікі дамоў (і наймецнікі!) ня мелі права чысьціць самі коміны, але іх чысьціці магістрацкія чышчэльнікі і магістрат за гэта зьдзірае грошы, шмат большыя як стое сама работа.

— Да спагону падаткаў. Скарбовае ўпраўленьне дастала цыркуляр мін. фінансаў, прыпамінаючы, што канечне трэба наказваць (паведамляць) плачэльнікаў за 14 дзён да зьбіраньня падаткаў.

ПРЫВІТАНЬНЕ.

Ад імя Рэдакцыі „Сялянскае Нівы" шчыра вітаю арганізатараў новае часопісі ў Чыкаго (Амэрыцы) п. н. „Беларуская Трыбуна". Вэрым, што ў недалёкім часе газэта пяройдзе на сваю родную мову і будзе сапраўдным сьветачам для Беларусаў эмігрантаў у Амэрыцы.

Ад імя Рэдакцыі
пасол Сойму
Ф. Ярэміч.

— Адкрыты старавечны мур. Капаючы канал праз Вялікаю вул. ў Вільні, работнікі лучылі ў глыбіні 2-х мэтраў на шырокі мур, пастаўлены з каменьня й чырвонай цэглы.

Мур гэты падобны да руінаў муру на Замковай гары, дык думаюць, што гэта астача якойсь старавечнай будоўлі або валаў.

— Марш. Юз. Пілсудскі ў Вільні. 25-га лістападу марш. Пілсудскі прыехаў у Вільню. „Kurjer Poranny" піша: „У Вільні марш. мае адбыць сьцяг конфэрэнцыяў, датычачых некаторых справаў з путраной політыкі; конфэрэнцыі гэтыя быццам маюць датычыць таксама некаторых справаў славянскіх меншасьцяў, асабліва беларускіх. Але мы Беларусы аб гэтым нічагусенькі ня ведаем.

— Раманаўская царква. Ходзяць чуткі, што польскія чарнасоценцы ў Вільні зьбіраюцца сілком заняць праваслаўнаю Раманаўскаю царкву. Мы дамагаемся спыненьня падобных разбойных самадумаў, бо ведама гэтакі захоп можа стацца толькі пры спагадным адносіньню да яго паліцыі.

— Пераход у „Марозаўшчыну" прот. В. Гапановіча і протодыяк. Савіча. Протоерэй Васіль Гапановіч, каторы нядаўна пісаў, што марозаўшчына ня ёсьць „ані вунія, ані ўсходні абрад, а проста марозаўскія дзіўныя спробы яго „ня цягнуць", надевячы разам з протодыяканам Савічам перайшоў у гэтыя марозаўскія спробы. Вось як адбіваецца маскоўскае ўзгадаваньне на нашых бацюшках.

З жыцьця Беларускага Інстытуту Гаспадаркі і Культуры.

Да ведама адзьдзелаў.

Прадукцыйнасьць працы Гуртлоў Беларускага Інстытуту Гаспадаркі і Культуры перадусім залежыць ад культурных працаўнікоў на мясцох бяз розьніцы іх палітычных пераконаньняў і прыналежнасьці да той ці іншай партыі. Там, дзе няма адпаведных інтэлігентных сілаў, праца гуртлоў ня толькі ня будзе разьвівацца, але можа яшчэ выклікаць розныя разчараваньні, як гэта ўжо здарылася з гуртком у Слонімскім павеце.

У зьвязку з гэтым трэба вельмі асьцярожна адкрываць новыя гурткі.

Цэнтральны Урад.

З Польшчы.

Дымісыя віцэ-міністра асьветы Гайчака.

Міністар асьветы Бартэль даў дымісыю віцэ-міністру асьветы Гайчаку, хоць гэты дымісыі не прасіў. Гайчак польскі чарнасоценец і ведама непрыяцель школаў нацыянальных меншасьцяў. Дык мы маглі-б зь ягонай дымісыі цешыцца, калі-б былі іншыя людзі ў польскім урадзе, што справядліва адносяцца да Беларусаў. А дзеля таго, што такія нямашака, дык усё роўна, хто сядзіць у міністэрстве — эндэк, хадэк, пілсудчык і г. д., бо ўсе яны — адно ліха.

Дэлегацыя саюзу інвалідаў.

Нядаўна езьдзіла ў Варшаву дэлегацыя саюзу інвалідаў. Дэлегацыя прасіла дазваленьня таргаваць гарэлкаю ў сьвяточныя й нядзельныя дні а таксама ў дні торговыя й кірмашовыя. Гарэлачныя крамы цяпер ня могуць быць бліжэй як 300 мэтраў ад касьцёлаў. Інваліды дабіваюцца адмены гэтага загаду, каб гарэлачныя магазыны маглі быца да 100 мэтраў ад касьцёлаў.

Прадстаўнікі інвалідаў дамагаюцца, каб ім дазволілі пасылаць сваіх прадстаўнікоў у проціалькагольныя комісыі.

Вось інваліды, дык шчырыя барацьбіты з гарэлкаю. У іх-бы рукі адлаць усю „проці-алькагольную барацьбу", дык гарэлкі нястала-б, яе ўсю мусіць, выпілі-б, хоць усе на чыста пагалелі-б.

П'янства пашыраецца.

Урад маніцца залегалізаваць так званую „проціалькагольную“ ўставу. Легалізацыя гэтая мае датычыць колькасьці месцаў прадажы алькагалю (гарэлкі і іншых хмельных напіткаў).

На 1500 жыхараў будзе адгэтуль адно месца прадажы алькагалю. Гэтакім парадкам можна будзе павялічыць лічбу концэсіяў на пару тысячаў.

Да вайны гэтулькі ў нас монополяў ня было. Як бачым, польская „культура“ у нас пашыраецца. Гарэлку, як ведама, прадаюць блізу што адны інваліды і асаднікі. 75 проц. з гакам манаполяў у руках інвалідаў. Рэшту пэўне маюць асаднікі.

Пішэце ў „Сялянскую Ніву“

аб усім, што вам баліць і што вам дарага: аб зьдзеках і крыўдах дазнаваных ад адміністрацыі і іншых, аб зямлі, аб беларускай сьведамасьці, аб асьвеце (школы і інш.), аб войтах, валасных радах і паветавых сойміках, пішэце аб добрых учынках, каб людзі зь іх вучыліся, і аб благіх, каб адхінуць ад благога.

Пісаць трэба праўду. Хто ня хоча, каб ведалі яго праўдзівае прозьвішча, можа падпісавацца прозьвішчам выдуманым (мянюшкай), а побач з гэтым напісаць толькі першы раз сваё праўдзівае прозьвішча і адрэс для ведама рэдакцыі. Рэдакцыя сваіх корэспандэнтаў нікому не выдае.

Помнеце, што «Сял. Ніва» ёсьць газэтай усіх Вас, а дзеля гэтага жыцьцё кожнага вашага кутка мае адбівацца ў ёй як у люстры.

Што дзеецца ў сьвеце?

Сьмерць біскупа д-ра а. Язэпа Бацяна.

У нядзелю 21-га лістападу сёлета памёр у Львове ўкраінскі біскуп Луцкі а. д-р Язэп Бацян. Нябошчык адзначаўся як вялікі царкоўны ўкраінскі народны дзеяч. Ён быў такжа шчырым прыяцелем беларускім.

Конгрэс Украінскага Нацыянальна-Дэмократычнага Аб'яднаньня".

Надовячы кончыўся ў Львове зьезд найвялікшай украінскай партыі „Украінскага Нацыянальна-Дэмократычнага Аб'яднаньня“. Зьезд прыняў проект програмы, а таксама палітычныя і арганізацыйныя рэзолюцыі. У прамовах вострага крытыкавана была польская палітыка. Арагары ганілі так-жа палажэньне ў радавай Украіне, дзе кіруе ўсім КП(б)У (комуністычная партыя Украіны), каторая складаецца з 52 проц. Маскалёў, 23 проц. Украінцаў і 25 проц. Жыдоў. (У радавай Беларусі яшчэ горшыя адносіны, Рэд.) і ёсьць сэкцыяй саюзнай (маскоўскай) комуністычнай партыі.

Прэзыдыум абранага Цэнтральнага Комітэту складаецца з гэтакіх асобаў: старшыня: Дзьмітры Лявіцкі (ён-жа быў старшынёю дагэтуль), заступнікі старшыні: сэн. М. Чаркаўскі Гр. Цершаковец і а. Л. Куніцкі; дэлегатамі ў прэзыдыум абрана д-ра Алякс. Маржчака і д-ра А. Траяна, а галоўным пісарам Вал. Цялевіча.

Францыя не баіцца Італіі, але яе сьцеражэцца.

З Парыжу наказуюць газэтам, што быццам ня праўда, каб францускі ўрад баяўся концэнтрацыі італьянскіх войскаў ля францускай граніцы, але, каб несупакоўныя элементы не зрабілі жадных непарадкаў, дзеля асьцярожнасьці зрабіў некаторыя прыгатаваньні (паслаў сваё войска на італьянскую граніцу), каторыя аднак маюць характар зусім нормальны. Добрая нормальнасьць.

Сьмерць Красіна.

24-га лістападу сёлета памер у Лёндане радавы пасол Красін.

Паўстаньне ў Мэксыццы.

Газэта „Chicago Tribune“ наказуе з Мэксыкі, што тамака пашыраецца паўстаньне. Бітвы паміж войскамі ўрадовымі і паўстанцамі ня спыняюцца. Тры павадыры паўстаньня засуджаны на сьмерць.

Балтыцкая конфэрэнцыя паліцыі.

23-г лістападу сёлета пачалася ў Рызе конфэрэнцыя начальнікаў зялезнадарожнай паліцыі Літвы, Лацьвіі й Эстоніі.

Аддаленьне Троцкага й Зіноўева.

Павадыр опозыцыі комуністычнай партыі Троцкі аддалены із становішча старшыні тэхнічна-навуковага дэпартамэнту найвышшай рады народнай гаспадаркі.

Адначасна спаўняючы комітэт комуністычнага інтэрнацыяналу аднагалосна пастанавіў аддаліць другога павадыра опозыцыі Зіноўева із становішча старшыні 3-га (комуністычнага) інтэрнацыяналу.

Адгэтуль кіраўніцтва III Інтэрнацыяналу мае складацца зь некалькіх чалавекаў, сярод каторых будзе Бухарын. Далей конгрэс Інтэрнацыяналу апрабаваў тэзы Сталінавы аб палажэньню комуністычнай партыі ў радах.

Забастоўка англіцкіх вуглякопаў памалу заціхае.

24-га лістападу прышло на работу дальшых 20 тыс. 121 работнікаў. Усяго вуглякопаў працуе цяпер у капальнях 410,502. Ад 1-га лістападу вярнулася на работу 141 тыс. вуглякопаў. Павадыры вуглякопаў баяцца, што, пакуль яны дойдуць да паразуменьня, дык забастоўка сама скончыцца.

Міністар капальняў заявіў, што борзда будуць скасаваныя ўсе абмежаньні ў ужываньню вугальля.

Гаспадарскі адзьдзел.

Аб супалкавых малачарнях.

(Гл. № 37 „Сял. Нівы“).

Памяшчэньне.

Наймаючы будынак пад с. малачарню трэба зварачаваць асаблівую ўвагу на тое, каб ён быў магчыма па сярэдзіне вакругі, зь якой гаспадары будуць дастаўляць малако. Гэта дзеьтаго, каб усім дастаўчыкам была меней-болей аднолькавая далечыня да малачарні і каб ніхто ня быў пакрыўджаны. Таксама вельмі важна, каб блізу малачарні быў калодзезь, ці рака із сьцюдзёнай і чыстай вадой, бо малачарня спатрабавае шмат вады, а здалёку дастаўляць яе потрудна.

Памяшчэньне пад малачарню павінна быць вялічнёй такое, як сярэдняя гаспадарская хата — ушыркі арш. 9, а ўдаўжкі арш. 12. Памост у ваўсім памяшчэньні трэба зрабіць цымантовы і так яго парыхтаваць, каб наўкола па падсьценічу было спахавое падыймо. Плошча памосту павінна быць, у кірунку ад сьцен да сярэдзіны, таксама крыху спахове спушчана. У найніжэйшым месцы, дзе спаховыя нахіны зьбягаюцца, умуроўвуецца сьцёковы выпуск. Гэта ёсьць такая прылада, каторая выпушчаючы з малачарні сьцёковых рыны брудную ваду і усякія нячыстоты, ня пушчае назад у малачарню сьмярдзючых пахаў. Купляецца яна ў складах малачарных машынаў. Трэба мяркаваць, каб сьцёковы выпуск выпаў у тэй часьці, у каторай будзе прыймо малака і перагон ягоўна кружаўцы (centrofuga). Усё памяшчэньне малачарні разьбіваецца на дзьве часьці і дзьве невялічкія бакоўкі. Адгародніе сьцены гэтых частак і баковак можна ставіць із сасновых дашчок якое любя таўшчыні. Дзельгэтага на выцымантаваным і ўжо зусім гатовым памосьце кладуцца цагляныя падстаўкі, дзьвецалёвай вышыні кажная, на дзвуаршынный водзалі адна ад аднае. На гэтых падстаўках кладуцца з сухога дзерава надрубёнкі, а на апошніх апіраюцца ўжо сьцены. Такім парадкам сьценкі будуць падняты на дзьве цалі ад памосту і вада з усіх чатырох частах па спаховых нахінах будзе зьбягаць у супольны сьцек. Ад сьцёковага выпуску павінны пад зямлёй праходзіць бэтоновыя трубы і адводзіць з малачарні ўсякія сьцёкі вон, магчыма далей ад будынку.

У першай часьці будзе прыймацца малако ад дастаўчыкаў і пераганяцца на кружаўцы (centrofuga), у другой сьмятана будзе перараблівацца на масла. У бакоўках ізноў у ваднэй будзе закісаць сьмятана, а у другой — зьмяшчацца канцылярыя. Сьцены наўкола і столь у малачарні трэба канечне пабяліць вапнай. Вельмі добра калі сьцены на аршын зыспаду выцымантаваць; гэта бароніць будынак ад сырасьці і памагае удзенжаваць у малачарні чысьціню.

Малачарня ня можа абходзіцца бяз склепу. Вось дзельгэтага пад памешчэньнем, ці крыху воддаль ад будынку, трэба збудаваць сухі, праветны склеп. Сьцены склепу муруюцца з каменьня, а памост выліваецца цымэнтам. У такім склепе ўлетку робіцца масла і ўсягды там-жа яно хаваецца.

Купля машынаў і прыладаў.

Калі сябры с. малачарні паі паплацілі і грошы ёсьць, дык з купляй машынаў малы клопат. Урад супалкі зварочуецца толькі да складу, дзе малачарныя машыны прадаюцца і паказуе якая колькасьць малака будзе перараблівацца ў адзін дзень. Найлепей зрабіць гэта праз Сувязь Малачарскіх і Яечных Супалак (Związek Spółdzielni Mleczarskich i Jajczarskich. Warszawa, Hoża 51). Там-жа можна ўсягды даведацца і цану на машыны. Машыны трэба купляць сярэдняй велічыні. Практыка навучыла, што найболей падходнымі для супалковых малачарняў будуць: кружаўка (centrofuga) пераганяючая 600 літраў малака ў гадзіну, маслабойка 300-літровая зьбіваючая за раз 100 літраў сьмятаны, апарат Гэрбэра (да здыманьня патрэбных пробаў тлустасьці малака на 16 бутыромэтраў і падходна датарнаваная да вымагаў іншыя малачарні.

Як я ўжо пісаў у вадрыўку „Паі“ (глядзі № 34), што закладовы капітал на куплю машынаў і на ўладжаньне малачарні неабходна павінны зьлажыць сябры супалкі, так і тут адцемлюю, што браць машыны на павер непрактычна. За машыны трэба плаціць гатоўкай і толькі ў выпадку апошняй немагчымасьці можна прасіць паверу на нехапаючую часьць патрэбнай сумы. Сувязь Супалак Малачарскіх і Яечных можа ў такіх выпадках часьць сумы на кароткі час паверыць. Аднак урад с. малачарні павінен помнець, што доўг, то—біда, Можна сьмела казаць, што с. малачарня, заложаная й пушчаная ў ход за пазычаныя грошы, датуль будзе хістацца й чўрадь, пакуль не паплаціць усіх даўгоў.

Ведама, гэтым прычыніцца да зьбезахвочаньня сяброў супалкі і ўраду, каторых напасьледак праца так дадзене, што кінуць і з агідаю ад яе адвярнуцца. Вось дзеля гэтага пакуль сябры паеў не паўносяць, начальнік за межы пэўнай працы не павінен ступіць ані воднага кроку. Лепей памалу, абы добра, як кажуць Немцы.

*

Залажэньне с. малачарні і пушчэньне яе ў ход гэта — толькі пачатак. Далейшае яе доля будзе залежная галоўна ад сьведамасьці сяброў і ейнага ўраду.

Калі сябры і ўрад супалкі абавязкі свае перад малачарняю акуратна выпаўняць то борзда ўжыцьцёвіць яна ўсе спадзеі і станецца жаралом багацця і фактарам палепшаньня гадоўлі рагатае жывёлы ў сваёй ваколіцы.

М. Ш.

Канец.

— **Курс на грошы.** У Варшаве афіцыяльны курс 25.XI. лічыўся 8 зал. 98 гр. за даляр. Рублі золатам—4,85, сірабром—3,25.

На чорнай гелдзе ў Вільні 25.XI. плацілі за даляр 9 зал. 00 гр.

НАШАЯ ПОШТА.

Беларускі настаўнік: Прысланыя Вамі загадкі пакуль што ня будзем друкаваць; мо' падыйдуць у „дзяціны адзьдзел“, які манімся ўвесьці. Пішэце корэспандэнцыі і іншае.

К. Матусевіч: Дасталі, дзякуем, будзем друкаваць. Не забывайцеся аб нас!

К. Паплаўскі: 3 заг. адгадалі. 3 экз. Беларускага Народнага Календара на 1927 г. за дзьве трэці цаны Вам пасланы.

З. Стацьця не актуальная, дзеля гэтага друкавацца ня будзем. Просім пісаць *весьці* аб ідучых справах.

Дасталі:

Ад: Н. Якубоўскага, Мікалая Зайца, Акіма Пухлы, Мірона Савела, Івана Шлойды, Івана Красоўскага — **па 1 залатоўцы.**

Ад: Пётры Янкоўскага, Сымона Бондара, Акіма Мікуліка, Івана Каляды — **па 2 зал.**

Ад: Пётры Іванкі, Караля Дварэцкага, Івана Грыба, Мацея Біцьвінчыка, Васіля Былінскага, Хведара Вайтовіча — **па 3 зал.**

Усім новым падпісчыкам газэту пасылаем.

Кнігапісь.

„Slovansky Prehled“. Выйшаў № 9 (за лістапад) „Slovenskeho Prehledu“, выдаванага ў Праге (Чэхія) Адольфам Чэрным. У нумары надрукаваны агляд беларускага палітычнага жыцьця ў Заходняй Беларусі.

Рэдактар і выдавец **Ст. Вольскі.** Беларуская Друкарня ім. Ф. Скарыны.—Вільня, Людвісарская 1.